

[Krag.]

kun kan blive et beskedent Bidrag til Beroligelse for dem, der nærer en alvorlig Frygt for, at et saadant Brud skulde blive Følgen, et Brud, som det kunde tage Tid at læge.

Det er jo det store Spørgsmaal, hvad og hvor meget man egentlig har Ret til at lægge ind i Begrebet nordisk Samarbejde, og hvilke Krav man kan stille dertil. Derom vil jeg sige, at jeg for min Del mener ikke, at dette kan opfattes anderledes eller føres videre, end at dette Samarbejde stærkest og kraftigst muligt bør udvikles paa alle Omraader, hvor Interesselinierne løber parallelt; men hvor Interesserne divergerer og ikke kan bringes i Overensstemmelse, der maa hvert enkelt Land bedst muligt varetage sine Interesser under størst mulig Hensyntagen til, at de andre nordiske Folks Interesser ikke derved lider Skade. Videre kan Grunden for dette Samarbejde, der er og kan blive af saa stor Betydning for Nordens Fred og af saa stor Betydning i økonomisk, erhvervsmæssig og kulturel Henseende, næppe bære. Trods alle de Betæneligheder i Relation til det nordiske Samarbejde, som den Handling, vi her er i Færd med at udføre, har rejst, mener jeg dog, at dette Hensyn i fuldt Maal er iagttaget de nordiske Stater imellem ved Behandlingen af denne Sag, og heller ikke ser jeg, at der ved denne Traktats Afslutning kan opstaa nogen som helst Divergens i Henseende til vort fortsatte Medlemskab i Folkeforbundet og vort Samarbejde med samtlige Medlemmer i denne internationale Organisation til Fremme af Fredens Sag.

Ved Forhandlingen i Det udenrigspolitiske Nævn er der ikke blot givet os en Række Oplysninger, jeg kan vel sige alle de Oplysninger, som er blevet krævet, men der er ogsaa under disse Forhandlinger blevet fremført Ønsker og rejst Krav til Traktatens Indhold, som det er overordentlig glædeligt at konstatere i væsentlig Grad er blevet imødekommet. Nu har det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch jo omtalt disse Punkter, enkelte af dem i hvert Tilfælde, og jeg skal derfor heller ikke fordybe mig deri, men kun sige, at de Betæneligheder, som man fra dansk Side maatte nære i Anledning af de Udtryk, som var indeholdt i Artikel 1, Stk. 2, i væsentlig Grad er blevet fjernet ved den Protokol, som er knyttet til Traktaten. Det er jo muligt, man i Henseende til Klarhed, hvad angaar Artikel 1, Stk. 2, ikke kan naa videre, selv om man har bestræbt sig derfor, end opnaaet er. Jeg vil dog sige, at vi maa nære Tillid til, at der under alle Omstændigheder fra begge de kontraherende

Parters Side vil blive vist Respekt for, hvad man kalder de almindelige Regler for Neutralitet. Det er jo vanskeligt nøje at fikser disse Reglers Indhold, og naturligvis maa, naar Omstændighederne gør det fornødent, den enkelte Stat ud fra sine Interesser udbygge sine særlige Neutralitetsregler, saaledes som den skønner det fornødent, og det er jo ogsaa det, som vi ved tidligere Lejligheder har gjort; men naar her er brugt Udtrykket „de almindelige Regler for Neutralitet“, maa man vel gaa ud fra, at det er de Bestemmelser, som det er en selvsagt Ting, enhver neutral Stat maa overholde, og som man maa gaa ud fra findes i enhver Stats Erklæring om Neutralitet under krigerske Konflikter.

Jeg forstaaar særdeles vel, at man heller ikke, hvad angaar det sidste Punktum i Protokollen, som omhandler Vareudveksling og Varetransit, har fundet det opportunt at søge i Protokollen udformet nærmere i Enkeltheder, hvad disse Ord indholdsmæssigt rummer. Jeg kan ikke undlade at sige, at det jo i kommende vanskelige Tider kan blive Genstand for Tvivl, for visse Modsætningsforhold i Opfattelsen, men jeg vilde dog gerne her fra denne Plads sige, at jeg gaar ud fra, at disse Ord rummer begge Parters ubetingede Ret til at opretholde Vareudveksling og Varetransit med tredie krigsførende Part, svarende til den Vareudveksling og Varetransit, der under Fredsforhold har fundet Sted. Jeg vilde gerne af den højtærede Udenrigsminister have Bekræftelse paa, at det ogsaa er den højtærede Udenrigsministers Opfattelse.

Vi fra vor Side kunde naturligvis have ønsket, at Varighedstiden for denne Traktat var blevet væsentlig længere end de ti Aar, hvortil Gyldighedstiden er fastsat, men vi hilser med Tilfredshed, at de Ønsker, som i saa Henseende fra dansk Side er fremført med Hensyn til Adgangen til Traktatforlængelse i følgende 10-aarige Perioder, fra tysk Side er blevet imødekommet.

I Indledningen til Protokollen er det udtalt, at ved den „stedfundne Undertegnelse af den dansk-tyske Traktat, er der blevet konstateret Enighed mellem de to Parter angaaende følgende Punkter“. Det kunde for en maaske lidt sofistisk Betragtning udlægges saaledes, at paa disse Punkter er der Enighed, men der er ogsaa andre Punkter i Traktaten, hvor dette ikke er Tilfældet. Denne Formulering synes jeg derfor ikke er saa ubetinget heldig, men nu staar den der engang, og vi ved jo, at der kan ikke rettes Bogstav eller Komma i det Forslag, her foreligger. Jeg har derfor ogsaa